

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.01	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–10:00

Zadanie

Motyw marności świata.

1

Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów *Księgi Koheleta*. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

Wizje miasta w sztuce i literaturze.

2

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego utworu literackiego.

Marc Chagall*

PARYŻ WIDZIANY Z OKNA

Marc Chagall, *Paryż widziany z okna*, 1913, Guggenheim Museum w Nowym Jorku.

* Marc Chagall – wym. /mark szagal/

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.02	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–10:00

Zadanie	Jak literatura antyczna przedstawia tragizm ludzkiego losu?
1	Omów zagadnienie na podstawie <i>Antygony</i> Sofoklesa. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie	Jak za pomocą środków językowych można oddać grozę wojny?
2	Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego, albo własnych doświadczeń komunikacyjnych.

Miron Białoszewski

PAMIĘTNIK Z POWSTANIA WARSZAWSKIEGO

Lecimy. Boso. Ogrodową. Barykada. Przeciskamy się. Do Solnej. Pali się po drodze. Huczy. Lecą belki. Szum. Spadają w ogień. Z dudnieniem. Lecimy Solną. Do Elektoralnej. Barykada. Przeciskamy się. I dalej. Elektoralną. Do placu Bankowego (tam, gdzie dziś Dzierżyńskiego, tylko mniejszy i trójkątny). Pali się po prawej stronie. Cały dom – jeden płomień. Lecimy. Gdzieś za Orlą pali się cały dom po lewej stronie. Właściwie dopala się. Stropów już prawie nie ma. Ani ścian. Tylko wielkie ognisko na jakie trzy piętra. Znow szumią belki, odrywają się. Gorąco. To chyba Urząd Miar i Wag. Noc. Tu ciszej. A może w ogóle atak zaczął przycichać? Jesteśmy nie jedni w biegu. Cały potok na Starówkę. Więc za ludźmi wlatujemy w lewo. W dziedzińce – na tyły – Resursy, czyli Rotundy, dawnego Ministerium Finansów i pałacu Leszczyńskich. Luźniej, mniej ciasno. Od placu Bankowego pojedyncze huki. I znow gzymsy. Tylko mniej szare. A żółte. To znaczy w tym świecie (ledwie świecie) takie, jakby pod śnieżką¹. To tu może te gołębie. Się zrywały. Albo też tylko te gzymsy. Na innej zasadzie. Bo z anielicami Corazziego². W girlandach. Tympanony³. Wylot na Leszno. Tu nagle na pewno świta. Zatrzymują nas przy barykadzie, aż się zbierze więcej. Są jacyś nawet Żydzi z ich kobietami. Jedna z tych Żydówek trzymała worek pod pachą. Barykada jest w poprzek Leszna, u dzisiejszego wylotu na Trasę W-Z. Tylko po prawej stronie była Rymarska, jako wylot placu Bankowego. A w lewo – Przejazd z widokiem, takim jak dziś, na pałac Mostowskich. Żydom sprawdzają jakieś papierki. Oddzielają ich. Do dalszego sprawdzenia. Nas puszczają. Całą grupę. Wlatujemy między barykady Leszna. W Przejazd. Tam kawałek. I skręt w prawo. Przez barykadę. Długa. Pohukiwania. Na lekkim skrócie Długiej po lewej pałac Pod Czterema Wiatrami. Pali się calutki. Już się kończy. Wyje ogień w oficynach, we frontie. Szumią, spadają belki.

Na podstawie: Miron Białoszewski, *Pamiętnik z powstania warszawskiego*, Warszawa 1971.

¹ Śnież – rdza, nalot na metalowej powierzchni dachu.

² Corazzi – Antonio Corazzi, włoski architekt działający w Polsce w latach 1819–1847, przedstawiciel klasycyzmu.

³ Tympanon – ozdobny element architektoniczny na froncie budynku, najczęściej w kształcie trójkąta.

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.03	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–10:00

Zadanie

Średniowieczny etos rycerski.

1

Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów *Pieśni o Rolandzie*. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

Czy sztuka powinna naśladować, czy też kreować rzeczywistość?

2

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Ignacy Krasicki

MALARZE

Dwaj portretów malarze słynęli przed laty:
Piotr dobry, a ubogi, Jan zły, a bogaty.
Piotr malował wybornie, a głód go uciskał,
Jan mało i źle robił, więcej jednak zyskał.
Dlaczegoż los tak różny mieli ci malarze?
Piotr malował podobne, Jan piękniejsze twarze.

Ignacy Krasicki, *Malarze*, [w:] tegoż, *Bajki*, Wrocław 1989.

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.04	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–10:00

Zadanie

Tragiczny los jednostki i zbiorowości jako motyw literacki.

1

Omów zagadnienie na podstawie *Odprawy posłów greckich* Jana Kochanowskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

Czy praca może być interesującym motywem tekstu kultury?

2

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego utworu literackiego.

Jean-François Millet*

ZBIERAJĄCE KŁOSY

Jean-François Millet, *Zbierające kłosy*, 1857, Musée d'Orsay w Paryżu.

*Jean-François Millet – wym. /żą fransua mile/

Kod do zadania
w wersji elektronicznej
bez

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.05	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–11:00

Zadanie

1

Moralna odpowiedzialność za czyny.

Omów zagadnienie na podstawie *Makbeta* Williama Szekspira. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

2

Jakimi środkami językowymi można wyrażać uczucia?

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego, albo własnych doświadczeń komunikacyjnych.

Julian Tuwim

TAK I NIE

Już mi jest wszystko jedno,
Czy powiesz „nie”, czy „tak”,
Jeno mi Ciebie bardzo brak!
Jeno mi Ciebie strasznie brak!
...Żal gnębi duszę mą biedną.

Ach przyznam Ci się – muszę! –
Że wolę „nie” niż „tak”!...
Ale mi Ciebie bardzo brak,
Ale mi Ciebie strasznie brak!!
...Żal gnębi biedną mą duszę.

A w serce coraz głębiej
Wpija się rdzawy hak –
I tak mi Ciebie bardzo brak!!
I tak mi Ciebie strasznie brak!!!
...Żal biedną duszę mą gnębi.

Julian Tuwim, *Tak i nie*, [w:] tegoż, *Wiersze zebrane*, t. 1, Warszawa 1975.

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.06	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–10:00

Zadanie

1

Funkcje obrazów przyrody w utworach literackich.

Omów zagadnienie na podstawie *Pana Tadeusza* Adama Mickiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

2

Czy człowiek może w pełni poznać samego siebie?

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego utworu literackiego.

René Magritte*

REPRODUKCJA ZAKAZANA

René Magritte, *Reprodukcja zakazana*, 1937, Museum Boijmans Van Beuningen w Rotterdamie.

* René Magritte – wym. /rene magrit/

Kod do zadania
w wersji elektronicznej
fuksja

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.07	M-100	10 maja 2023 r.	9:00–10:00

Zadanie

1

Motyw przemiany duchowej bohatera.

Omów zagadnienie na podstawie *Potopu* Henryka Sienkiewicza. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

2

Czy teksty kultury mogą zachęcać człowieka do czynienia dobra?

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego utworu literackiego.

José Tapiró y Baró*

MIŁOSIERNY SAMARYTANIN

José Tapiró y Baró*, *Miłosierny Samarytanin*, ok. 1900.

* José Tapiró y Baró – wym. /hose tapiro i baro/

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.08	M-100	10 maja 2023 r.	11:00–13:00

Zadanie

1

Młodość jako czas buntu.

Omów zagadnienie na podstawie *Przedwiośnia* Stefana Żeromskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

2

Czemu służą ukazywane w kulturze obrazy idealnego świata?

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego.

Ignacy Krasicki

MIKOŁAJA DOŚWIADCZYŃSKIEGO PRZYPADKI

Osada, w której zostawałem, miała stu dwudziestu gospodarzów; każdy z nich miał dom, pole i ogród, wszystko pod równym wymiarem. Najwięcej dzieci rodzicom służyli, lubo mieli innych obojej płci domowników, ale w odzieży i wygodzie żadnej nie było między nimi różnicy. Nie znać było najmniejszej podłości w czeladzi¹; panowie nie patrzyli się na nich surowym okiem, dopieroż kar bolesnych albo obelżywych podobieństwa nawet nie postrzegłem. Wzrost obywateli był mierny, twarze wesole, cera zdrowa [...].

Kraj ten zewsząd był morzem oblany i całej wyspy powszechne nazwisko Nipu. Język narodu dość łatwy, ale nieobfity: żeby im wytłumaczyć skutki i produkcje kunsztów naszych zbytkowych, musiałem czynić opisy dokładne i dobrać podobieństw. Nie masz u Nipuanów słów wyrażających kłamstwo, kradzież, zdradę, podchlebstwo. Terminów prawnych nie znają. Choroby nie mają szczególnych nazwisk; ale też ani dworaków, ani jurystów², ani doktorów nie masz. [...]

Dzień cały bawiliśmy się na tym miejscu w domu owego starca, od którego wzięwszy Xaoo częśćką zboża osadzie swojej należącego udał się ku domom. W drodze wzięł pochop³ roztrząsąc sposoby rozmaite rządów naszych.

– My nie znamy – mówił – tego, co wy nazywacie monarchią, arystokracją, demokracją, oligarchią etc. W zgromadzeniu naszym nie masz żadnej innej zwierzchności politycznej prócz naturalnej rodziców nad dziećmi. Okoliczności wychodzące nad zamiar szczególnych familii ugodnymi sposoby – radą, nie przemocą – przez starszych uspokojone i rozrządzone bywają. Człowiek jednakowo z drugim człowiekiem rodzący się nie może, a przynajmniej nie powinien by sobie przywłaszczać zwierzchności nad nim; wszyscy są równi. Skoro zaś są złączeni w towarzystwo, natenczas toż samo towarzystwo pozwala dla dobra swojego w niektórych okolicznościach niejakię nad szczególnymi – albo zgromadzeniu, albo niektórym z zgromadzenia – zwierzchności.

Ignacy Krasicki, *Mikołaja Doświadczyńskiego przypadki*, [w:] tenże, *Dzieła wybrane*, t. 2, Warszawa 1989.

¹ Czeladź – dawn. służący w dworze szlacheckim.

² Jurysta – dawn. prawnik.

³ Wziąć pochop – dawn. zacząć, rozpocząć.

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.09	M-100	10 maja 2023 r.	11:00–13:00

Zadanie 1 Na czym polega dehumanizacja człowieka?

1

Omów zagadnienie na podstawie opowiadania *Ludzie, którzy szli* Tadeusza Borowskiego. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie 2 W jaki sposób w tekstach kultury może być przedstawiane piękno zwykłych rzeczy?

2

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego utworu literackiego.

Johannes Vermeer*

MLECZARKA

Johannes Vermeer, *Mleczarka*, 1657–1658, Rijksmuseum w Amsterdamie.

* Johannes Vermeer – wym. /johanes fermijer/

Kod do zadania
w wersji elektronicznej
palma

Nr zestawu	Wersja	Data	Godzina losowania
23.1005.10	M-100	10 maja 2023 r.	11:00–13:00

Zadanie

1

Nauka i metafizyka jako dwa sposoby mówienia o świecie.

Omów zagadnienie na podstawie *Katedry* Jacka Dukaja. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

Zadanie

2

Czy pragnienie bliskości z drugim człowiekiem jest rzeczywiście obce elektronicznym formom komunikacji?

Omów zagadnienie na podstawie zamieszczonego poniżej materiału oraz wybranego tekstu kultury albo utworu literackiego, albo własnych doświadczeń komunikacyjnych.

Wiesław Myśliwski

OSTATNIE ROZDANIE

Prawdziwy list musi mieć adresata. Prawdziwy list pisany jest zawsze do kogoś, choćby ten, kto pisze, do siebie pisał. No, i prawdziwy list musi być pisany ręcznie. Słowo pisane ręcznie jest bowiem innym słowem niż na maszynie czy komputerze. Tak jakby krwi własnej pieczęć.

Jakaż to różnica, ktoś powie, a dużo szybciej na maszynie, tym bardziej na komputerze, a o ileż wygodniej. Otóż istotna to różnica. W liście pisanym ręcznie czytamy nie tylko to, o czym ktoś nam donosi. Czytamy również to, co kryje się w kształcie słów czy nawet poszczególnych liter, w ich pochyłości, rozwlekłości, gęstości.

Czytamy, czy te litery drżały w trakcie ich pisania, czy się poddawały lub stawały opór, czy wypływały na papier pospieszne, podniecone lub rozgoryczone, czy w mozole dopływały do ręki. To nam nieraz więcej mówi niż to, o czym list donosi. Pozwala niekiedy się domyślać, co list próbował zataić lub czego nie byłoby zdolne przekazać żadne słowo. Prawda listu kryje się i w papierze, na którym został napisany, i w kopercie, w której został wysłany. List pisany ręcznie potrafi zdradzić nawet to, do czego ktoś zmuszał słowa, żeby kłamały. Czasem zastanawiam się, czy list nie wziął się z pragnienia dotknięcia kogoś, gdy było to fizycznie niemożliwe. Ale, być może, to już przebrzmiałe pragnienia, dlatego list umiera.

Na podstawie: Wiesław Myśliwski, *Ostatnie rozdanie*, Kraków 2013.